

Mál nr. 268/2019**M og
V vegna ábyrgðartryggingar X****Ágreiningur um skaðabótaskyldu vegna vinnuslyss 3. apríl 2018.****Gögn.**

Málskot, móttakið 20. ágúst 2019, ásamt fylgiskjölum.
Bréf V, dags. 26. ágúst 2019, ásamt fylgigögnum.

Málsatvik.

Í gögnum málsins kemur fram að M hlaut líkamstjón við vinnu sína þegar hann var að fara upp í stiga á hleðsluvél (loader) fyrir flugvélar og féll M aftur fyrir sig úr stiganum niður á steyppt plan. Í skýrslu Vinnueftirlits ríkisins vegna málsins kemur fram að M hafi verið að fara upp lóðréttan stiga á svonefndum Highloader af gerðinni FMC Commander og að sögn vitna hafi hann verið kominn í 4 tröppu, sem er í um 120 cm hæð, þegar hann féll aftur fyrir sig. Niðurstaða rannsóknar Vinnueftirlitsins er sú að tækið sem slíkt hafi verið með „gilda skoðun“ til desember 2018 en að fallvörnum við tækið hafi verið ábótavant. Í skýrslunni koma fram þau fyrirmæli um úrbætur að tryggja þurfi fallvarnir og öruggt uppgengi í stiga tækis og aðgengi inn á hleðslupallinn. Einnig eru gefin þau fyrirmæli að endurskoða skuli skriflega áætlun um öryggi og heilbrigði vegna þess verkþáttar sem slys M varð við og þurfi sú endurskoðun að fela í sér sérstakt áhættumat með tilliti til öryggis og heilsu starfsmann og áhættuþátta við verkþáttinn. Í skýrslunni er einnig vísað til almennra fyrirmæla um öryggi á vinnustöðum, sbr. 37. gr. laga nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum sem og 4. gr. reglugerðar um notkun tækja nr. 367/2006 varðandi gerð áhættumats skv. 65. gr. a. laga nr. 46/1980.

M telur að X beri skaðabótaábyrgð á líkamstjóni hans þar sem fyrirtækið hafi vanrækt skyldur sínar skv. lögum nr. 46/1980 og að tjónið megi alfarið rekja til skorts á viðeigandi fallvörnum við tækið og skorti á áhættumati og vitnar til skýrslu Vinnueftirlitsins því til stuðnings. Nánar tiltekið telur M að nauðsynlegt hafi verið að koma fyrir viðeigandi fallvörnum við stiga sem er í um 3,8 metra hæð, tryggja handfestu og það hafi verið auðvelt fyrir X að gera slíkar ráðstafanir. Einnig vísar M til þess að í skýrslu Vinnueftirlitsins hafi komið fram að það skorti áhættumat vegna þess verkþáttar sem slys M hafi orðið við og það hafi einnig leitt til slyssins og eigi að hafa áhrif á sakarmat, sbr. niðurstaða í dómi Landsréttar í máli nr. 402/2018. Einnig mótmælir M að það liggi fyrir afgerandi sönnun fyrir því að tæki það sem hann var að vinna við hafi verið tekið út sérstaklega af Vinnueftirlitinu og að það hafi verið í fullkomnu lagi. Einnig bendir M á að háttsemi hans sjálfs hafi ekki verið stórkostlega gálaus í skilningi 23. gr. a. í skaðabótalögum nr. 50/1993 og hann geti því ekki borið hluta tjóns síns sjálfur.

V telur að líkamstjón M verði ekki rakið til vanbúnaðar eða þess að X hafi vanrækt skyldur sínar til að tryggja öryggi starfsmanna á vinnusvæði M. V bendir á að tæki það sem M vann við hafi verið tekið út af Vinnueftirlitinu og hafi verið sérstaklega CE merkt. Stigi sá sem M hafi verið að fara upp sé leyfilegur á slíkum tækjum m.t.t. gr. 4.1.2 í reglugerð um notkun tækja nr. 367/2006 og hafi hann ekki verið sérstaklega hættulegur. Einnig bendir V á að M hafi verið reynslumikill starfsmaður, hann hafi sinnt sama starfi í þrjú ár og margoft farið upp sambærilegan stiga og X aldrei fengið ábendingar frá honum eða öðrum um að hættuástand hefði skapast við notkun hans. V telur því að slys M megi rekja til hans eigin óaðgæslu eða óhappatilviks en ekki til vanbúnaðar stigans.

Álit.

Í gögnum málsins eru myndir af því tæki sem M datt úr og ekki er að sjá að það sé ágreiningur um málsatvik sérstaklega.

Ágreiningur M og V snýr eingöngu að því hvort rekja megi líkamstjón M til vanrækslu af hálfu X varðandi fallvarnir á tæki sem notað var við vinnu M og/eða hvort rekja megi líkamstjónið til vanrækslu þess að gera skriflegt áhættumat vegna þess verkþáttar sem M var að vinna við.

Í skýrslu Vinnueftirlitsins kemur fram það mat eftirlitsins að fallvörnum hafi verið ábótavant við tækið sem M vann við þegar hann féll og hlaut líkamstjón við vinnu sína. Í skýrslunni fylgja einnig fyrirmæli um að tryggja þurfi fallvarnir og öruggt uppgengi og endurskoða skuli skriflega áætlun um öryggi og heilbrigði m.t.t. sérstakrar áhættu vegna verkþáttarins. Þegar litið er til þeirrar atburðarásar við notkun hillurekka, virkni sjálfvirks búnaðar og neyðarhnapp, sem var upp í málsatvikum dóms í máli Landréttar nr. 402/2018, verða þær aðstæður ekki lagðar að jöfnu við þær aðstæður sem voru uppi í máli M þar sem sá verkþáttur sem M var að vinna fól ekki ekki í sér jafn margslungna áhættu og málsatvik dómsins. Það að Vinnueftirlitið hafi gefið fyrirmæli í skýrslu sinni um endurskoðun skriflegrar áætlunar um verkþáttinn verður því ekki metið þannig að skort hafi mat á þeim áhættuþætti að starfsmenn gætu fallið úr stiga, líkt og M gerði.

Þá stendur eftir að meta hvort X hafi vanrækt skyldur sínar að öðru leyti m.t.t. laga og reglna sem í gildi eru um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum, sbr. lög nr. 46/1980 og reglur settar með stoð í þeim lögum. Það liggur fyrir í gögnum málsins hvernig tæki það sem M var að nota þegar hann féll lítur út og hvernig það er notað. Starfsmenn sem tækið notað þurfa að ganga upp lóðréttan stiga utan á því til að komast að stjórnstækjum og að það þurfi að gera það mörgum sinnum á dag. Því má ætla að bæði M og aðrir starfsmenn hafi gert það margoft áður en M slasaðist. Ekki liggja fyrir upplýsingar um að starfsmenn hafi gert athugasemdir við notkun tækisins eða bent á sérstakar hættur við notkun þess, til að mynda skort á fallvörnum. Ekki verður heldur ályktað af gögnum málsins að tækið hafi ekki uppfyllt þær kröfur sem gerðar eru til þess sem vinnuvél/tæki, sbr. ummæli í skýrslu Vinnueftirlitsins um „gilda skoðun“ til desember 2018.

Þegar litið er til þess hvaða áhrif skýrsla Vinnueftirlitsins varðandi mat á því hvort X hafi sýnt gáleysi við skipulag þeirrar vinnu sem M þurfti að sinna og hvað felist því að tryggja fallvarnir og öruggt uppgengi upp stiga þann sem M féll úr, er ljóst að það kemur ekki skýrlega fram hvaða ráðstafanir X þurfi að grípa til í því augnamiði. Í gögnum sem V hefur lagt fram frá X kemur fram að þær ráðstafanir sem gerðar hafi verið eftir slys M eru þær að áréttað er í reglum X að starfsmenn hafi alltaf festu við þrjá fleti, þ.e. tvo fætur og eina hönd eða tvær hendur og einn fót, þegar gengið er um stigann og að það sé ítrekað í almennri kennslu um öryggisatriði. Í því felast almenn fyrirmæli sem fela ekki í sér sérstakar ráðstafanir umfram það sem eðlilegt má telja varðandi umgengni um stiga.

Ekki er nægilega ljóst af skýrslu Vinnueftirlitsins eða öðrum gögnum málsins hvaða fallvörnum væri frekar hægt að koma við á umræddu tæki sem M var að vinna á, t.d. hvort unnt sé að byggja grind utan um stigann sem myndi grípa starfsmenn við sömu aðstæður og M var eða að slík framkvæmd fæli ekki í sér frekari aðra hættu. Þó fyrirmæli Vinnueftirlitsins lúti að því að tryggja fallvarnir og öruggt uppgengi upp stiga verður ekki talið sannað að X hafi getað gert einhverjar tiltekna ráðstafanir sem komið hefðu í veg fyrir slys M við það einfalda verk sem hann vann og sönnunarbyrði um það hvílir á þeim sem heldur því fram að háttsemi annars feli í sér vanrækslu. Hallann af þeim sönnunarskortri verður M að bera og telst hann ekki eiga rétt á skaðabótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr ábyrgðartryggingu X hjá V.

Reykjavík, 24. september 2019.

Þóra Hallgrímsdóttir lögfr.

Guðmundur Stefán Martinsson lögfr.

Hildigunnur Hafsteinsdóttir lögfr.